GŁOS POMORSKI

Nr. 292 — Rok 3. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 50000 mk.**

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcz. **1.906.250** mk., przedpłata na poczcie z odnoszeniem do domu miesięcz. **1.9..1.250** mk. — pod opaską w Polsce i do Gdańska 1.980.000 mk., do Niemiec 2.010.000 mk. polskich lub ich wartość walutowa, do Francji 5,— frc., do Anglii 0,8 shilling, do Stanów Zjednoczonych 35 centa. W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądań a niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty — Przy waloryzacji obowiązuje odpowiednia dopłata. — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy Grudziądz. Bank Związku Sp. Zarobk. Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. — P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe Gdańsk nr **2980**. Konto pocztowe Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr **201193** Miejsce płatności wykonania Grudziądz

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra **w dziale ogłoszeniowym** na stronie 8-łamowej 20.000 mk., **w dziale reklamowym** na stronie i 3-łam. przed tekstem 100.000 mk., wsród tekstu 65.000, za tekstem 45000 mk., dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, dla **Niemiec** dochodzi 150% nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% nadwyżki, płatna w markach polskich lub ich wartości walutowej. Za tłómaczenia oblicza się 20% nadwyżki — **Rachunki** są natychmiast płatne, w razie zwłoki dłuższej niż 72 godzin stosować będziemy ceny bieżące, skreślając wszelkie rabaty. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za terminowe umieszczenia ogłoszeń

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz 11-tej do 12-tej w południu

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. | **Grudziądz,** sobota, dnia 22-go grudnia 1923. | Telefon nr. **50** i **51.**

Giełda pieniężna

z dnia 21 grudnia

Złoty polski	629 000
Marka niemiecka	—
Dolary Stanów Zjedn.	6.100.000
Franki francuskie	317 000
Franki belgijskie	277.000
Franki szwajcarskie	1.060 000
Funt szterling ang.	26.650 000
Liry włoskie	264.000
Guldeny holenderskie	2.325.000
Korony szweckie	1.607.000
Korony duńskie	1,09[illegible].000
Korony norweskie	911.000
Korony czeskie	175 000

Exposé Premjera Wł. Grabskiego.

Rząd Grabskiego domaga się specjalnych pełnomocnictw.

Rząd naprawy skarbu. — Trudności finansowe wytwarzają niebezpieczeństwo dla kraju. -- Zaprzestańmy walk wewnętrznych. -- Niech władze skarbowe rozwiną energię! -- Źródło deficytu państwowego-koleje Reforma walutowa. Równowaga budżetowa. Opieka finansowa obcych potęg?! Nie należy wątpić we własne siły.

Warszawa, 20. 12. (Pat.) Expose prezesa Rady Ministrów, p. Władysława Grabskiego, wygłoszone na posiedzeniu Sejmu w dniu 20 grudnia br.:

Wysoki Sejmie! Pan Prezydent Rzplitej wobec ujawnionej niemożności utworzenia się rządu na gruncie zwyczajów parlamentarnych, polecił mi, abym jako jego mąż zaufania utworzył rząd, któryby całą energją aparatu państwowego i społeczeństwa skierował

dla dokonania naprawy skarbu

Obok tej naprawy uporządkowanie administracji, zachowanie praworządności oraz utrzymanie na koniecznym poziomie obronności kraju i oświaty publicznej stanowić będą zasadniczy kierunek obecnego rządu. Dominujące wśród nich znaczenie mieć będzie zgodnie z sytuacją, w jakiej się dziś nasz kraj znajduje — **naprawa skarbu.**

Doszliśmy dziś do takiego stanu że zupełny postęp w żadnej dziedzinie, nawet w szkolnictwie, nie mówiąc o reformie rolnej o udoskonaleniach społecznych, stanie niemożliwy, o ile naprzód i to wkrótce nie uporamy się

z trudnościami finansowemi,

które nietylko paraliżują wszelkie porywy do udoskonalenia naszego stanu wewnętrznego, ale **wytwarzają niebezpieczeństwo** zarówno utrzymania pokoju wewnętrznego, jak i stanu obronności naszego kraju, wymagającej znacznych nakładów pieniężnych.

Naprawa skarbu może być oparta bądź na rachowaniu na pomoc zewnętrzną, bądź na **wysiłki własne całego społeczeństwa.**

Nie lekceważąc bynajmniej wielce dobroczynnego oddziaływania na tę naprawę

wszelkiej pomocy zagranicznej,

rząd stawia sobie za zadanie takie zogniskowanie wysiłków własnego społeczeństwa, aby były one w stanie wyprowadzić nas z dzisiejszego ostrego stanu krytycznego.

Naprawa skarbu wymaga bezwględnie **atmosfery pokojowej.** Rząd będzie się trzymał przedewszystkiem pokojowego kierunku w całej swej polityce zagranicznej, a jednocześnie dążyć będzie do tego, aby w społeczeństwie naszem wytworzyła się **atmosfera pokoju wewnętrznego** i by następnie zaprzestano

ostrych tarć i walk wewnętrznych.

Aby taki stan rzeczy mógł istnieć, rząd zapewnił ze swej strony jaknajwiększą **bezstronność** w zakresie wszelkich zagadnień, które dzielą społeczeństwo na zwalczające się obozy i starać się będzie o łagodzenie i odkładanie najbardziej spornych spraw do czasu, gdy naprawa skarbu stanie się hasłem dokonanem.

Bez naruszenia ustawodawstwa robotniczego.

Natomiast rząd będzie się starał, aby naprawa skarbu dała się osiągnąć bez naruszenia zdobyczy

w postępie społecznym,

jakie już zostały osiągniete, a w szczególności reformy rolnej i całego ustawodawstwa robotniczego. Wysiłki niezbędne ze strony społeczeństwa dla dokonania naprawy skarbu, rząd proponuje osiągnąć obydwoma dostępnymi dla danego celu sposobami

Z jednej strony zwiększać będzie **świadczenia podatkowe** i dążyć do wzmożenia **dochodów zwyczajnych,** z drugiej strony do wzmożenia **dochodów nadzwyczajnych,** absolutnie w ciągu szeregu lat niezbędnych. Odwoływać się będzie rząd **do dobrowolnego zasilania skarbu**

pożyczkami wewnętrznemi,

opartemi na dobrze zrozumianem interesie samych subskrybentów, aby świadczenia społeczeństwa na rzecz skarbu utrzymane zostały w granicach istotnie niezbędnych.

Rząd prowadzić będzie z całą konsekwencją rozpoczętą już akcję oszczędnościową bacząc jedynie, aby **nie narażała ona wyższych interesów obronności kraju,** oraz niezbędnego poziomu administracji i oświaty.

Już dwa poprzednie rządy

przygotowały podwaliny, ważne dla wielkiego dzieła naprawy skarbu. Podatek przemysłowy oparty na cyfrach obrotowych stanowi źródło dochodów, które może być nadzwyczaj wydajne, **jeżeli tylko władze skarbowe rozwiną całą energię i umiejętność,** a podatnicy wyzbędą się powszechnego już dziś zatajania przed temi władzami prawdy. Podatek majątkowy daje do dyspozycji skarbu środki bardzo poważne, które o ileby były szybko zmobilizowane, powinny wystarczyć na **pokrycie najbardziej nieuniknionych deficytów.**

Waloryzacja podatków

już uchwalona, z nastaniem roku przyszłego pozwoli przywrócić podatkom znaczną część ich utraconej wskutek spadku wartości marki — wydajności.

Budżet państwowy na rok 1924 został ułożony z uwzględnieniem zasady równowagi i przedstawiony w czasie właściwym. Poważne zatem podwaliny dla naprawy skarbu zostały położone, ale to nie wszystko. Przedewszystkiem **aparat władz skarbowych musi być tak udoskonalony,** aby wymiar wpływów skarbowych nie był zależny od stopnia sumienności podatnika, lecz oparty był na umiejętnem trafnem i sprawnem postępowaniu urzędowem samych władz. Dlatego też naprawie administracji skarbu poświęcona zostanie praca rządu **z całem natężeniem.**

Dalszym czynnikiem

utrudniającym sytuację skarbową **jest to,** że pierwsza rata podatku majątkowego ma być wpłacona dopiero **od 15 kwietnia do 15 maja** tj. w okresie zbyt późnym aby już dziś można było rachować na wydajny wpływ tego źródła dochodowego na równowagę budżetową. Pomimo rozpoczętej akcji poprzedniego rządu zbierania dobrowolnych zaliczek, normy podatku majątkowego nie pozwalają przypuszczać, aby pierwsze dwie raty, przypadające na rok 1924 okazały się wystarczającemi, tj. dały istotnie trzecią część ogólnej sumy przez Sejm już skontyngentowanej w **wysokości miljarda złotych.**

Bardzo poważnym brakiem

dzisiejszej sytuacji skarbowej jest to, że ważna **dziedzina kredytu publicznego** dla państwa pozostała **w zaniedbaniu.** Kredyt ten wymaga **szybkiego ożywienia,** właściwie zupełnej rekonstrukcji, aby można było siłę finansową własnego społeczeństwa, która niewątpliwie istnieje, wykorzystać dla dobra sanacji skarbu państwowego z jednej strony i dla podtrzymania produkcji krajowej z drugiej.

Jakkolwiek w dziedzinie oszczędności rząd poprzedni czynił szereg pożytecznych kroków, nie mniej najważniejsze

źródło deficytu państwowego

— **koleje** nie uwydatniły dziś jeszcze należytego stopnia naprawy co do rezultatów finansowych.

Punktem wyjścia: podatek majątkowy.

W ten sposób pomimo znacznej pracy przygotowawczej poprzednich rządów, ogólny wskaźnik stanu rzeczy w zakresie finansowym, jakim jest kurs marki, nietylko **się nie polepszył, ale znacznie pogorszył,** wobec tego jednak, że pewne środki naprawy zostały już przygotowane, rząd zdecydowany jest **przyspieszyć działanie pozostałych, potęgować działanie innych,** zogniskować wysiłki całego kraju, aby w jaknajkrótszym czasie opanować nieustanny kryzys walutowy za pomocą reformy walutowej. Punktem wyjścia dla takiego wysiłku powinien być **podatek majątkowy,** już uchwalony,

Według obecnej ustawy miał on być pobrany w **sześciu ratach półrocznych** z tem, że został wyznaczony **kontyngent ogólny, który miał posłużyć do podniesienia trzeciej** i następnych rat do ram kotyngentuś Z tego wypływa, że pierwsza i druga rata były mniejsze niż następne.

Reforma walutowa

wymaga wprost odwrotnego biegu rozkładu **ciężarów** tego podatku. Rząd więc jest zdecydowany pierwsze dwie raty skoncentrować na półrocze pierwsze, a w drugiem pobrać to uzupełnienie do nich, jakie wypływa z konieczności dostosowania ich do ogólnego **kontyngentu.**

W ten sposób osiągnie się znaczne **wzmożenie tego**

funduszu sanacyjnego,

niezbędnego przy reformie walutowej, do zbierania którego poprzednie rządy już przystąpiły.

Jednocześnie rząd zamierza już z początkiem **roku** przyszłego postawić **gospodarkę kolejową** na takim gruncie finansowym, by zgodnie z budżetem **przedstawionym** nie potrzebowała ona zwracać się **do skarbu** państwa po druk pieniędzy papierowych. **Dopóki bowiem** trwa taka, jak dziś gospodarka, która **pochłania**

ogromne środki ze skarbu,

o zaprzestaniu druku na potrzeby skarbowe **nie może** być mowy. Zaprzestanie to nastąpi z chwilą, gdy kolej się **oprze finansowo na własnych siłach,** co jest rzeczą najzupełniej możliwą i to w czasie jaknajkrótszym.

Sanację skarbu rząd rozumie jako jednoczesne przeprowadzenie przy trzymaniu się ścisłem **równowagi budżetowej,** zaprzestania drukowania pieniędzy papierowych na potrzeby skarbowe i reformy walutowej.

Z reformą tą **zwlekać nie należy,** gdyż inaczej nagromadzone środki sanacyjne mogłyby być zużyte w krótkim czasie bez istotnie większych rezultatów. Reforma przytem winna stać się dla całego naszego społeczeństwa

tym zwrotnym momentem,

który powinien otrząsnąć je z obojętności **na losy finansów** publicznych i pobudzić do dobrowolnego **przyczynienia się do dzieła naprawy** w większem znacznie stopniu, aniżeliby to mogło mieć miejsce, gdyby reforma walutowa miała być jeszcze dłużej odkładana.

Zdawać sobie jednak ztego trzeba sprawę, **że reforma** walutowa pociągnie za sobą

trudności gospodarcze,

dlatego jednocześnie z przeprowadzeniem reformy **rząd** rozwinie akcję, dążącą do podtrzymania życia gospodarczego w okresie jej przeprowadzenia i nalega na konieczność **pozytywnego załatwienia w Sejmie i Senacie ustawy o bezrobociu.**

Ekonomia powyższego programu wymaga **bardzo** szybkiego działania ustawodawczego w całym **szeregu** dziedzin, związanych z zapewnieniem

dochodów państwowych

z oszczędnościami państwowemi i z reformą **stosunków** finansowych. Wszelkie osłabienie tempa pracy grozi **zupełnem niepowodzeniem przedsięwziętemu dziełu. Z tej racji rząd zwróci się do Sejmu w dniu jutrzejszym o uchwalenie szczególnych pełnomocnictw dla rządu niezbędnych dla przeprowadzenia sanacji skarbu i reformy walutowej.** Po pełnomocnictwa takie zwróci się do Sejmu rząd na **przeciąg roku,** w ciągu którego winien położyć **podwaliny dostateczne dla reformy walutowej.**

W tak okres kryzys finansowy,

w jakim się Polska znajduje, żaden kraj w drodze normalnego toku spraw **nie zdołał jeszcze wejść.** Niedomagania finansowe naszego kraju oddziaływują na niektóre umysły w sposób tak **deprymujący,** że w ostatnich czasach pojawiać się już zaczęły trwożliwe przypuszczenia, że jedynem wyjściem z kryzysu stanie się

rodzaj opieki finansowej

obcych potęg finansowych nad Polską. Gabinet zrobi wszystko, aby dla takiej ewentualności nie było żadnych podstaw, ale innej drogi jej uniknięcia niema. Jak pełno[illegible]nictwa dla rządu. Polska ma bilans handlowy ko[illegible]y.

Rany, zadane naszemu życiu

gospodarczemu przez wojnę są przeważnie **zagojone**, przemysł i rolnictwo w znacznym stopniu **odbudowane**, a ostatnie cieszy się wielkim w roku obecnym **urodzajem**.

Jest to chwila, w której nie jest rzeczą dopuszczalną.

wątpić we własne siły

i ociągać się z wysiłkiem własnym dla sanacji i reformy.

Nikt inny, jak rząd, taki, czy inny, ale rząd jest powołany do pokierowania temi siłami i do tego musi prosić o szczególne **pełnomocnictwa**, o które się do Wysokiego Sejmu zwraca.

W imieniu rządu wyrażam przeświadczenie że Wysoki Sejm nie odmówi mu swego poparcia w realizowaniu nakreślonych zadań.

Warszawa, 20. 12. (Pat.) P. Prezydent Rzplitej wystosował do p. Władysława Grabskiego następujące pismo:

Do Pana Władysława Grabskiego, profesora Szkoły Głównej gospodarstwa wiejskiego w Warszawie.

Mianuję Pana prezesem Rady Ministrów i ministrem skarbu. Równocześnie na wniosek Pański mianuję: p. Władysława Sołtana ministrem spraw wewn., generała Kazimierza Sosnkowskiego ministrem spraw wojsk., p. Włodzimierza Wyganowskiego ministrem sprawiedliwości, p. dr. Bolesława Mikłaszewskiego ministremwyznań relig. i ośw. publ., p. inż. Józefa Kiedronia ministrem przemysłu i handlu, p. inż. Kazimierza Tyszkę ministrem kolei żel., p. Ludwika Darowskiego ministrem pracy i opieki społ., p. Zdzisława Ludkiewicza ministrem reform rolnych. Równocześnie na wniosek Pański powierzam kierownictwo Ministerstwa Spraw Zagr. dyrektorowi departamentu p. dr. Karolowi Bertoniemu, Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych podsekretarzowi stanu p. dr. Józefowi Raczyńskiemu oraz Ministerstwa Robót Publ. podsekretarzowi stanu p. inż. Mieczysławowi Rybczyńskiemu.

Warszawa, dnia 19 grudnia 1923 r.

Prezydent Rzplitej (—) Stanisław **Wojciechowski.**
(—) Władysław **Grabski.**

Gabinet Wł. Grabskiego.

Władysław Grabski

(Prezes ministrów i minister skarbu.)

Urodzony dnia 6 lipca 1874 r. w Borowie. Gimnazjum ukończył w Warszawie, a w Paryżu Szkołę Nauk Politycznych (z odznaczeniem w r. 1893) i studja historyczne w Sorbonie z „Certificat d'etudes superieures".

Po odbyciu praktyki rolniczej w r. 1895 uczęszczał na studja rolnicze w Halle. W r. 1896 objął gospodarstwo w rodzinnym majątku, zajmował się pracą społeczną i pisał prace naukowe. Wydał m. in. „Historję Towarzystwa Rolniczego", Materjały w sprawie włościańskiej", Stosunki służbowo-robotnicze", „Roczniki statystyczne Królestwa Polskiego" za lata 1913, 1914 i 1915. „Ekonomję rolniczą drobnych gospodarstw", „Społeczne gospodarstwo agrarne." Prócz tego liczne broszury rolniczo-ekonomiczne. . W pracy społecznej brał b. żywy udział. Był organizatorem i dyrektorem działu ekonomicznego Biura Pracy Społecznej, gdzie rozwinął akcję o powszechnem nauczaniu oraz wydawnictwo Rocznika Statystycznego. Był założycielem, a później prezesem Centralnego Komitetu Obywatelskiego. W zakresie politycznym zaznaczył się, jako poseł z ziemi warszawskiej do pierwszej, drugiej i trzeciej Dumy, był referentem budżetu ministerstwa rolnictwa. Opracował wnioski o samorządzie dla Królestwa i o reformach podatków. W r. 1906 był więziony przez władze rosyjskie za agitację narodową wśród włościan swego powiatu. W r. 1918 był więziony przez władze okupacyjne niemieckie zaraz po powrocie z Rosji i trzymany w Modlinie przez 6 miesięcy. Zaraz potem powołany został w listopadzie 1918 r. na ministra rolnictwa w gabinecie Świeżyńskiego.

Do Sejmu Ustawodawczego wybrany został z okręgu łowickiego, sochaczewskiego, skierniewickiego i rawskiego. Następnie w roku 1919 został przewodniczącym głównego urzędu likwidacyjnego. W tymże roku był delegatem pełnomocnym na konferencje pokojowej w Paryżu i poświęcił się wyłącznie sprawom odszkodowankowym i ekonomicznym. Ministrem skarbu jest od 18. 12. 1919 roku do 25. 11. 1920 r. i od 13. 1. 1923 r. do 1. 7. 1923 r. Premierem od 23. 6. 1920 roku do 24. 7. 1920 r. Nigdy należał do narodowej demokracji. Obecnie bezpartyjny.

Władysław Sołtan.

minister spraw wewnętrznych.

Ur. w r. 1870 w Twerze, po ukończeniu gimnazjum w Rydze i wydziału prawnego w Dorpacie był pomocnikiem adwokata i adwokatem przys. w Rydze i Petersburgu, bronił przed sądem wojennym w Rydze łotewskich rewolucjonistów z 1905-1906 r. i rozwinął ożywioną działalność społeczną, jako długoletni prezes polskiego robotniczego Tow. „Pszczoła" dyrektor ryskiego katolickiego towarzystwa dobroczynności wiceprezes polskiego Komitetu Organizacyjnego itd. W r. 1911 przeniósł się do rodzinnego majątku Prezma na Inflantach polskich, gdzie został radnym ziemstwa powiatowego rzeżyckiego i ziemstwa gubernialnego witebskiego, wreszcie marszałkiem powiatowym ziemi rzeżyckiej.

Równocześnie był przedstawicielem Inflant w polskich społecznych i politycznych organizacjach.

Z dniem 1 lutego 1919 r. objął stanowisko starosty w Kielcach; w 1919 r. był delegowany do głównego zarządu Kresów Wschodnich, jako kierownik wydziału łotewskiego. W tym charakterze powierzona mu była poufna misja w prowincjach bałtyckich, gdzie nawiązywał stosunki z rządem łotewskim w Libawie i Rydze. Następnie powołany został na stanowisko naczelnika wydziału organizacyjnego M. Spr. Wewn., wreszcie na wojewodę warszawskiego; podczas zatwierdzenia sprawy wileńskiej w 1922 r. był delegatem rządu polskiego w Wilnie. Bezpartyjny.

Włodzimierz Wyganowski,

minister sprawiedliwości.

Urodzony w r. 1868 we wsi Dębowiec z. kaliskiej studja prawnicze ukończył w Warszawie, praktykę adwokacką rozpoczął w Petersburgu. Jako adwokat osiadł w Łodzi. W październiku 1922 r. powołany został na stanowisko sędziego najwyższego trybunału administracyjnego. Brał żywy udział w pracach społecznych za co niejednokrotnie karany był więzieniem rosyjskiem. Zbliżony przekonaniowo do narodowej demokracji.

Inż. Kazimierz Tyszka,

minister kolei żelaznych.

Urodzony 4 marca 1872 r. w Kaliszu. Szkołę średnią ukończył w Warszawie, Instytut technologiczny w Petersburgu. Oddał się całkowicie kolejnictwu. Dziesięć lat pracował na kolei władykaukaskiej pod kierunkiem znanego inżyniera Stanisława Kierbedzia. Zajmował się specjalnie projektowaniem mostów żelazno-betonowych, wprowadzonych po raz pierwszy w Rosji. Następnie przez szereg lat pracował na kolei południowo-wschodniej, gdzie był szefem wydziału mechanicznego dyrekcji południowo - wschodniej.

Był również dyrektorem kolei kachstyńskiej. Brał wybitny udział w budowaniu i eksploatowaniu prywatnych kolei w Rosji. W czasie wojny był pełnomocnikiem Polskiego Czerwonego Krzyża dla opieki nad jeńcami i repatrjantami i jako taki został aresztowany przez bolszewików. 5 i pół miesięcy spędził w więzieniu bolszewickiem i na skutek starań rządu polskiego powrócił do kraju. Był członkiem delegacji polskiej do spraw repatrjacji, a ostatnio prezesem tej delegacji

Inż Józef Kiedroń,

minister przemysłu i handlu.

Urodzony w r. 1879. Ukończył z odznaczeniem akademję górniczą w Loeben. Zajmował stanowisko inżyniera w Towarzystwie kopalń witkowickich w Morawskiej Ostrawie, Po rozpadnięciu się Austrji stanął na czele ruchu, dążącego do przyłączenia Śląska Cieszyńskiego a w szczególności Zagłębia Karwińskiego do Polski. Z tego powodu został podczas najazdu czeskiego w styczniu 1919 r. wraz z rodziną aresztowany i wywieziony do Czech.. Po uwolnieniu pełnił funkcję delegata rządu Polskiego do międzysojuszniczej komisji węglowej w Morawskiej Ostrawie, poczem objął stanowisko w głównej dyrekcji Państwowych Zakładów Górniczo-Hutniczych w Warszawie. W grudniu tegoż roku wezwany został przez komisarza Korfantego na Górny Śląsk w charakterze naczelnika wydziału górniczego i przemysłowo-handlowego przy polskim komisarjacie plebiscytowym.

W r. 1922 mianowany został dyrektorem górnośląskiego departamentu w ministerstwie przemysłu i handlu.

Ździsław Ludkiewicz

minister reform rolnych.

Ur, w Poniewieżu 1883 r. szkoły średnie ukończył w Libawie wykształcenie wyższe otrzymał na Politechnice w Rydze, w akademji rolniczej i w uniwersytecie w Lipsku. Przed wstąpieniem do polskiej służby państwowej był dyrektorem związku rewizyjnego i kasy centr. roln. Stowarzyszeń pożyczkowych w Warszawie. W roku 1917 był dyrektorem wydziału reform rolnych w departamencie gospod. społ. W r. 1918 naczelnikiem wydziału reform agrarn. w ministerstwie rolnictwa i dóbr państw. naczelnikiem wydz. kolon.-robotniczego w ministerstwie pracy i opieki społecznej i profesorem nadzwyczajnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego na katedrze polityki agrarnej. Ogłosił szereg poważnych prac naukowych, z których najważniejsza nosi tytuł „Polityka agrarna". Bezpart.

Bronisław Mikłaszewski

minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

Urodzony w r. 1871 w majątku Ociesie ziemi Radomskiej Gimnazjum ukończył w Warszawie. W r. 1891 był zesłany i więziony przez władze rosyjskie. Ukończył wydział techniczno-chemiczny politechniki w Zurychu i wydział filozoficzny uniwersytetu w Zurychu. Był asystenetm przy katedrze chemji ogólnej na politechnice lwowskiej. W latach 1895 i 1896 odbywał podróże po Anglji i Ameryce Północnej. W r. 1901 i 1903 dwukrotnie był więziony w Petersburgu i zesłany do gubernji Wołogodskiej za współudział w pracach narodowych W r. 1903—1905 był dyrektorem fabryki chemicznej i kopalń na Uralu. Od 1905 r. poświęcił się pracy pedagogicznej w Warszawie, gdzie od r. 1912 był dyrektorem Wyższej Szkoły Handlowej a ostatnio także docentem technologji na politechnice warszawskiej. Jest autorem licznych rozpraw i artykułów specjalnych. W r. 1912 objął szefostwo departamentu szkolnictwa zawodowego w M. W. R. i O. P., a w r. 1922 powrócił na stanowisko dyrektora wyższej Szkoły Handlowej. Jego też głównie staraniem szkoła ta uzyska w najbliższym czasie charakter szkoły wyższej. Bezpartyjny.

Listy z Paryża.

27 posiedzenie Rady Ligi Narodów.

Sprawa Jaworzyńska.

Słówko przedmowy. — Historja całej sprawy. — Przemówienie ministra Skirmunta Odpowiedź Benesza. — Dyskusja. — Wnioski co do decyzji.

(Od własnego korespondenta.)

Paryż, 14 grudnia.

W Paryżu od dnia 10 bm. obraduje w Pałacu Municypalnym Rada Ligi Narodów. Jest to jej 27-ma sesja, ważna dla Polski ze względu na prawie wszystkie donioślejsze sprawy porządku obrad nas bezpośrednio lub pośrednio obchodzące. Bezpośrednio obchodzi nas załatwienie

sporu o Jaworzynę,

a dalej spraw kolonistów niemieckich, obywatelstwa polskiego dla mniejszości narodowych, wyspy Holmu w Gdańsku pośrednio — sprawa statutu Kłajpedy i praw mniejszości narodowych na Litwie.

Przewodniczący tym razem Radzie był premjer szwedzki p. Hjalmar Branting. Rada występuje jeszcze w dawnym swym składzie, a więc Benesz w niej jeszcze nie zasiada, natomiast urzęduje przedstawiciel Chin, nie wybrany na członka podczas ostatniego głosowania.

W skład delegacji polskiej wchodzą: p. Konstanty **Skirmunt**, poseł polski w Londynie, jako delegat, a jako rzeczoznawcy — do spraw Jaworzyny panowie **Goettel i Romaniszyn**, do spaw Gdańska — p. Kajetan Morawski zastępca komisarza polskiego w Gdańsku i admirał **Zwierkowski** — do spraw mniejszości narodowych w Polsce pp. prof. Bohdan **Winiarski i Leon Babiński.**

Przez pierwsze 2 dni Rada Ligi zajmowała się sprawami drobnej wagi, wczoraj dopiero przystąpiono do sprawy Jaworzyńskiej. Przedtem jednak wysłuchano referatów p. ministra Skirmunta i p. Sahma, prezesa Senatu gdańskiego w sprawie **części wyspy Holmu udzielonej przez Mac Donnela Polsce na przejściowy skład** wyładunkowy. Teza Polski — musimy dostać o wiele większą przestrzeń; teza Gdańska — miejsce wybrane przez Komisarza Gdańska zagraża bezpieczeństwu miasta. Zdaje się, że w tej sprawie Rada zadecyduje mianowanie Komisji Ekspertów, sprawa więc ulegnie odroczeniu.

Dopiero jednak punkt porządku dziennego o Jaworzynie zelektryzował senną Radę i drzemiącą publiczność. Zapełniły się ławy dziennikarskie, tłoczono się nawet w przejściach.

Sprawa więc Jaworzyńska

wlecze się już od 2 lat a trudno przewidzieć, kiedy wreszcie nastąpi jej epilog. Rozpoczęła się ona z chwilą kiedy Czesi zaprotestowali przeciwko zmianom granicy, wytkniętej przez Radę Ambasadorów 28 lipca 1920 roku, które zostały zaproponowane przez Komisję delimitacyjną (wymierzającą). Komisja delimitacyjna jednogłośnie zadecydowała, że linja graniczn ze względu na żywotne interesy ludności miejscowej **musi być zmieniona**. — Czesi wobec tego wnieśli na taką decyzję skargę do Konferencji Ambasadorów. Konferencja Ambasadorów, ażeby się uchylić od debatowania w sprawie tak subtelnej i tak zarazem drażliwej, odesłała po opinję całą sprawę do Ligi..

Liga Narodów, ażeby się zbytnio nie wysilać, postanowiła, nie wchodząc wmeritum sprawy oprzeć się wyłącznie na stronie formalnej zagadnienia.

Postanowiono więc zbadać rzecz całą z punktu widzenia prawnego. Czy miała Komisja graniczna prawo proponować takie zmiany, czy nie miała prawa. Dla tego odesłano sprawę do Miedzynarodowego Trybunału w Haadze. Trybunał Międzynarodowy długo bardzo radził, aż nareszcie 6 bm. przed samem posiedzeniem Rady Ligi zawyrokował pozytywnie, że w odcinku środkowym, tak zwan. N2—Spiszu, mogą być czynione zmiany wykraczające po za ramy zmian zwykłych i drobnych i negatywnie, że wzdłuż dawnych granic Galicji z Węgrami; a więc na odcinkach 1 i 3 dopuszczalne są tylko nieznaczne poprawki. Opinja Trybunału zwraca jednak uwagę na to, że w punktach stycznych środkowego odcinka z odcinkami 1 i 3 mogą być z konieczności dokonane zmiany, wychodzące poza zakres t. zw. nieznacznych poprawek.

Decyzja Trybunału Haskiego została okrzyczona za zwycięstwo, w Polsce — tezy polskiej, w Czechosłowacji — tezy czeskiej. Objektywnie więc biorąc **żadne** ze stron nie odniosło zwycięstwa.

Dyskusja więc na Radzie Ligi zapowiadała się jako gorąca, trudna, wymagająca szybkiego daru orjentacyjnego i **umiejętności** parowanie ciosów.

Minister Skirmunt okazał się jednak dobrym szermierzem w dyskusji. Miał pierwszy głos: Dość zręcznie więc przedstawił, że Polska najzupełniej się godzi na decyzję Haaską, a że z tej decyzji wypływa, że zmiany **głębszej natury** mogą być czynione, więc zdaniem Polski Radzie **nie pozostaje** nic innego, jak uznać **poprawki projektowane przez Komisję graniczną.** „Sprawa się ciągnie za długo — zakończył swoie przemówienie min. Skirmunt — trzeba więc z nią nareszcie skończyć tak w interesie obydwu narodów, jak i prestige'u Ligi".

Po Skirmuncie głos zabrał Benesz i, zacząwszy od przyłączenia się do opinji swego przedmówcy co do uznania wyroku Haaskiego, oświadczył że **Czechosłowacja przegrała sprawę** co do odcinka środkowego, istotnie, powiada Benesz, na tym odcinku mogą być na zasadzie decyzji Haaskiej robione zmiany większe od tych, które za możliwe uważał rząd czeski. Nie stosuje się to bynajmniej natomiast do odcinka 1-go, w obrębie którego właśnie leży Jaworzyna. Tu minister spraw zagranicznych Czechosłowacji zademonstrował mapę, na której dwoma linjami czerwoną i niebieską zaznaczone były granice, wytknięte przez Konf. Amb. i przez Komisję graniczną.

Wobec tego, konkluduje Benesz, jestem pewien, że Rada przyzna słuszność mojej tezie i uzna, że decyzja Komisji delimitacyjnej nie odpowiada postanowieniem Haaskim.

Wtedy dopiero delegat polski rozwinął właściwą **tezę polską**, wysłuchawszy oświadczenia czeskiego, a miał **tem** wdzięczniejsze pole że Benesz, naszem zdaniem najniepotrzebniej w świecie, przyznał się do porażki na 2 odcinku. Wobec tego — oświadczył Skirmunt — rozchodzi się tylko o odcinek 1-szy A skoro tak, to przypomnijmy sobie orzeczenie haaskie, wyraźnie zaznaczające, że skoro **końcowy punkt odcinku** 2-gi się przesuwa, na co przecież się zgodził w teorji p. Benesz, to z nim razem przesuwa się automatycznie i cała linja odcinku pierwszego A. Ponieważ Jaworzyna **leży** właśnie w kącie stycznym, cała więc linja komisji delimitacyjnej **może być i powinna być uznaną za zgodna z opinją Trybunału.**

Na tem zakończyła się dyskusja. Obrady odroczono, ażeby dać możność referentowi p. Quinones-de-Leon, Hiszpanowi, zapoznać się z tezami polską i czeską. St. Włoszczewski.

Zygzaki polityczne

Ale komitet żydowski pracuje...

(Z martyrologji rosyjskiej.)

Belgradzkie „Nowoie Wremia" w korespondencji z Moskwy pisze o warunkach pomocy zagranicznej, świadczonej inteligencji rosyjskiej. Korespondent jest z całem uznaniem dla pomocy Papieskiej oraz dla organizacji amerykańskiej t. zw. ARA. Jednakże pomoc amerykańska, której zawdzięcza życie wiele uczonych rosyjskich, odbywała się w warunkach wysoce nie normalnych.

Oto obrazek:

W głównym biurze ARA w Moskwie do urzędniczki przyjmującej podania o zapomogi podchodzi interesent z zapytaniem, czy może złożyć odpowiednią petycję.

— Czy pan jest prawosławny?

— Tak, pani!

— A, proszę przyjść za dwa miesiące.

Po dziesięciu minutach do tej samej urzędniczki zgłasza się inny osobnik.

— Pan prawosławny?

— Nie, ewangelik.

— To nie ma znaczenia, proszę zgłosić się po Wielkiej Nocy.

Wreszcie jedna z obecnych zapytuje panienkę urzędniczkę:

— Proszę powiedzieć, a gdybym nie była prawosławną, lecz **żydówką**, co wtedy?

— A wtedy otrzymałaby Pani zapomogę natychmiast, gdyż przyjmowanie podań jest już przerwane, ale **Komitet żydowski pracuje.**

Działo się to w chwili, gdy p. Nansen, pełnomocnik Ligi Narodów do spraw pomocy cierpiącej inteligencji rosyjskiej zapewniał cały świat, że Rosja jest krajem obfitującym we wszystko i że nie masz w niej ludzi cierpiących głód...

Deklaracja Chrz. Demokracji

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 21 grudnia.

Po dyskusji nad mową prezydenta ministrów, Grabskiego, deklarację w imieniu **klubu Chrześc .Dem.** o godzinie 12 min. 40 złożył poseł **Chaciński.**

Deklaracja ta w ogólnych zarysach brzmi następująco:

Klub Chrześcijańskiej Demokracji, licząc się z niemożnością Sejmu utworzenia w obecnej chwili rządu parlamentarnego, jaki w zasadzie uważa za właściwy w państwie demokratycznem — stwierdza, że rząd p. Wł. Grabskiego jest rządem konieczności państwowych.

Program tego rządu, obejmujący sanację skarbu, bezpieczeństwo państwa oraz rozwój oświaty — odpowiada istotnie najbardziej palącym potrzebom. I dlatego wszelkie projekty, zmierzające do zaspokojenia tych potrzeb Klub Chrześc. Demokracji traktować będzie życzliwie.

Ze szczególnem uznaniem Klub Chrześc. Dem. przyjął do wiadomości oświadczenie P. Premjera, że w projekcie sanacji skarbu nie uszczupla dotychczasowych zdobyczy, związanych z reformami socjalnemi oraz zapowiedź tych zarządzeń, które związane są z uzdrowieniem skarbu. Również z uznaniem przyjmuje Klub Chrześc. Dem. do wiadomości fakt, że rząd zamierza załagodzić przesilenie gospodarcze w kraju, między innymi i w drodze ustawy o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. P. Premjer Ministrów podkreślił z naciskiem, że głównem zadaniem rządu będzie sprężysta administracja kraju i łagodzenie przeciwieństw partyjnych celem stworzenia normalnych warunków potrzebnych do sanacji skarbu.

W pracy tej rząd znajdzie pełne zrozumienie i poparcie Chrześc. Dem., która działanie w tym duchu na terenie parlamentarnym i w kraju uważa za swoje zadanie.

Rząd p. Władysława Grabskiego będzie miał olbrzymią polską większość.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 21 grudnia.

Obecnie poszczególne kluby składają deklarację. **Rząd p. Wł. Grabskiego** ma zapewnioną **olbrzymią większość polską.**

Przeciwko rządowi wypowiadaja się mniejszości narodowe: Białorusini, Niemcy, żydzi, Ukraińcy.

Odbywa się w tei chwili głosowanie; socjaliści składają **białe kartki, Brylowcy zastrzegają sobie wobec rządu wolną rękę.**

Za rządem wypowiedziały się: Narodowa Demokracja, **Chrześc. Demokracja**, „Piast", NPR., Katolicy Chliboroby, a także prawdopodobnie i Wyzwolenie.

Wrażenie mowy Premjera Grabskiego.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 21 grudnia.

Ekspose premjera p. Wł. Grabskiego wywarło dodatnie wrażenie w całym Sejmie tak ze względu na zwartość myśli, jakoteż i na optymizm, poparty uzasadnieniem. Z mowy tej wyczuć się dało, że naczelne zagadnienie naszego życia gospodarczego — naprawa skarbu, spoczywać będzie w ręku człowieka pełnego zapału i dobrej woli.

Ratai ponownie marszałkiem Sejmu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 21 grudnia.

Przed chwilą przyjęto olbrzymią większościa Sejmu wniosek p. Jana **Dąbskiego nieprzyjęcia do wiadomości** rezygnacji p. Rataja.

P. Rataj ponownie więc wybrany marszałkiem Sejmu.

Przeciw wypowiedziało się tylko „Wyzwolenie" i grupa **Bryla.**

Po zamknięciu kroniki.

—** **Podziekowanie.** Zarząd Kółka Dramatyczno - muzycznego Urzędników Skarbowych w Grudziądzu — dziękuje niniejszem p. Bronisławowi Murawskiemu za hojny datek na cele Kółka, w kwocie dziesięciu miljonów mk.

Prezes Koła.

—** **Kasa Skarbowa** zawiadamia, że od 27 do 30 grudnia będzie pobierany podatek przemysłowy na rok 1924 z powiatu wsi w ratuszu II, pokój 40, w godzinach ½9—1 w **południe.**

Z ostatniej chwili.

O pełnomocnictwa Prezydenta Rzplitej w zakresie sanacji skarbu.

WARSZAWA, 20. 12. (PAT). Na posiedzeniu wieczornem, zwołanem na godz. 21 Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o wyjątkowych pełnomocnictwach Prezydenta Rzplitej w zakresie sanacji skarbu.

Projekt ow składający się z pięciu artykułów zostanie w piątek, 21 grudnia rb. przedłożony Sejmowi celem ustawodawczego dalszego go traktowania.

Dyskusja w Sejmie nad exposè p. Wł. Grabskiego.

Rząd p. Wł. Grabskiego mimo pozaparlamentarnego charakteru na poparcie Izby.

Warszawa, 20. 12. (PAT). 89-te posiedzenie Sejmu.

Po odczytaniu interpelacji p. wicemarszałek Moraczewski zawiadomił Izbę o

dymisji gabinetu p. Witosa

i o zamianowaniu gabinetu p. Wł. **Grabskiego,** poczem udzielił głosu p. prezesowi Rady ministrów **Grabskiemu,** (expose premjera podane powyżej.

Po przemówieniu premjera przystąpiono do dyskusji.

P. Głąbiński (ZLN): Od chwili wskrzeszenia naszego państwa i naszego życia parlamentarnego, Związek Ludowo-Narodowy trwał stale i konsekwentnie na tem zasadniczem stanowisku, że rozległym zadaniom skarbu naszego młodego państwa **sprostać może tylko rząd parlamentarny**, rząd, oparty na większości polskiej i naprogramie, który tej większości odpowiada. Taki rząd parlamentarny według naszego zdania jest koniecznością zarówno dla państwa, jak i dla naszego narodu, a także dla naszego Sejmu, względnie parlamentu. Po ustąpieniu rządu stanęliśmy na naszem zasadniczem stanowisku i byliśmy tego zdania, **że należy zgodzić się także i na to, aby ewentualnie opozycja objęła rządy,** byleby te rządy były świadome swojej odpowiedzialności przed Sejmem i narodem, były

naprawdę parlamentarne

i oparły się istotnie na większości polskiej. Skoro jednakże próba powstania takiego rządu także zawiodła i widzieliśmy, że podejmowanie dalszych prób w tym kierunku narażiłoby nasze państwo i naszą skarbowość **na wielkie niebezpieczeństwa,** rozumiemy i uważamy to za całkiem naturalne, że w tej chwili P. Prezydent Rzpltej. chcąc spełnić swój obowiązek konstytucyjny powołał do steru **rząd nieparlamentarny. Zasadniczo nie możemy się sprzeciwić w aych warunkach takiemu rządowi,** ponieważ Polska nierządem stać nie może.

P. Dubanowicz (Chrześc. Nar.): Fakt częściowego rozproszenia dotychczasowej większości parlamentarnej uważamy

za dotkliwy cios,

zadany podstawom ustroju demokratycznego, uważamy za krzywdę, wyrządzona Rzpltej Polskiej **oraz za poważną groźbe dla najbliższej przyszłości.**

Z tych względów w miarę dojrzewania myśli, że większość taka może oprzeć się jedynie na idei dobra państwa jako całości, **zamierzamy i w przyszłości ze swej strony czynić wszystko,, co może przyczynić się do powstania**

na nowo takiej większości

W przeświadczeniu, że mimo obecnych nienormalnych stosunków parlamentarnych, państwo nie może stać na miejscu, lecz musi żyć i iść naprzód, przyjmujemy z pełnem uznaniem

konstytucyjny krok

p. Prezydenta Rzpltej, który stawiając dzisiaj zgodnie z opinją całego kraju na pierwszem miejscu sprawę **uzdrowienia skarbu i finansów państwowych,** pragnie około tego zadania za pośrednictwem obecnego rządu zogniskować wysiłki wszystkich dodatnich i produktywnych sił i czynników w Polsce. W pracy przeto nad tem dziełem rząd obecny,

rząd p. prezesa Grabskiego

może mimo swego pozaparlamentarnego i przejściowego charakteru liczyć w zupełności na nasze poparcie. Stanowisko klubu Chrześc. Narodowego w innych zagadnieniach wobec nowego rzadu będzie zawisłe od ścisłej bezstronności tegoż rządu w wykonaniu agend państwowych.

P. ks. **Ilkow.:** (kl. ukr. włośc.): Ponieważ obecny rząd jest rządem naprawy skarbu w ścisłem tego słowa znaczeniu mam zaszczyt oświadczyć, że o ile on będzie spełniał nasze żywotne ekonomiczne postulaty gospodarcze to będziemy go **popierać, o ile zaś nie, to zastrzegamy sobie wolną rękę i** wolną taktykę względem niego.

P. Jasiński w imieniu klubu Kat.-Lud. składa następujące oświadczenie:

Stojąc na stanowisku bezwzględnie szybkiego załatwiania konieczności państwowych, niezwłocznie

przeprowadzenia uzdrowienia

gospodarki finansowej i walutowej w państwie, klub Katolicko-Ludowy nie może odmówić poparcia obecnemu rządowi.

P. wicemarszałek **Moraczewski:** Niektóre kluby pragną złożyć deklarację dopiero jutro. Ponieważ już przedtem oznajmiłem wszystkim klubom że dziś i tak nie odbędzie się głosowanie, przeto proponuję przerwanie obecnej rozprawy i odłożenie jej na jutro..

Na początku jutrzejszego posiedzenia **rezygnacja p. marszałka Rataja i ewentualny wybór nowego marszałka dalsza** rozprawa nad expose.

Wskaźnik drożyźniany będzie obliczany co tydzień.

Ustawa ta będzie także obejmowała dziennikarzy.

Warszawa, 20. 12. (Pat.) Sejmowa komisja ochrony pracy uchwaliła w drugiem czytaniu projekt ustawy o obowiązku stosowaniu wskaźnika wzrostu kosztów utrzymania do regulowania płac zarobkowych.

Przyjęto zasadę, że ustawa ta obejmuje i tych pracowników, których płace przekroczyły parytet złota.

Ustalono w zasadzie obliczanie wskaźnika co tydzień, wobec tych poprawek p. Rusinek **zrzekł się referatu,** który objął p. Żuławski (PPS.)

Do trzeciego czytania **p. Dąbski zgłosił wniosek, aby ustawa ta obejmowała także dziennikarzy.**

Zamach na gen. komisarza państwowego

Monachjum, 20. 12. (Pat.) Urzędowo podaja: Dyrekcja policji otrzymała wiadomość o projektowanym **zamachu na generalnego komisarza państwowego.**

Podjęte natychmiast dochodzenia naprowadziły do aresztowania aktora **Jana Barthela.** pochodzącego z Saksonji. **Barthel przyznał się do zamiaru zastrzelenia generalnego komisarza** i oznajmił, że rozpoczął już przygotowania w tym celu.

103 wypadki śmierci głodowej w Berlinie.

Eilvese, 20. 12. (Pat.) Według wiadomości, nadesłanych przez radjostację niemiecką, zgodnie z komunikatem rządowym, od stycznia 1923 r. do października 1923 r. **było 103 wypadków śmierci głodowej w Berlinie.**

Republika czy monarchja w Grecji.

Wiedeń, 20. 12. (Pat.) „Neues Wiener Journal" donosi z Aten, że w tamtejszych kołach politycznych oprócz projektu republiki wysuwane są również kombinacje na **temat powołania nowej dynastji, względnie wprowadzenia monarchji elekcyjnej,**

Wspomiany dziennik donosi z Bukaresztu, że grecka para królewska zamieszka prawpodobnie w Sinaja.

Tenże dziennik podaje wiadomość, jakoby za „Trybuną", że Venizelos planuje powołanie na tron **grecki** wuja króla greckiego ks. Connaught.

Rokowania Rumunji z Rosją.

Bukareszt, 20. 12. (Pat) Ze źródeł oficjalnych donoszą, iż rząd rumuński przystąpi niebawem **do rokowań z Rosja** w celu uregulowania szereguspraw, dotychczas nie załatwionych dla przywrócenia stosunków między obydwoma krajami.

Wspomniane rokowania rozpoczną się prawdopodobnie w drugiej połowie stycznia.

Fałszwe pogłoski o wojnie Anglii z Afganistanami.

Londyn, 20. 12. (Pat.) W kołach oficjalnych z Londynu zaprzeczają stanowczo rozsiewanym **przez Moskwę pogłoskom, jakoby rząd angielski wręczył emirowi Afganistanu ultimatum, grożące wojną przeciwko Afganistanowi,** gdyby państewko to nie zerwało **stosunków** dyplomatycznych z Rosją.

Korespondent dyplomatyczny jednego z dzienników londyńskich przypuszcza, że wieści, rozsiewane **przez sfery sowieckie** mają swe źródło w sytuacji, jaka się wytworzyła wzdłuż granicy afganistańskiej wskutek **zamordowania przez tubylców oficerów angielskich.** Emir Afganistanu w związku z tem morderstwem obiecał dać zadośćuczynienie władzy angielskiej **przez wyszukanie sprawców morderstwa i stawienia ich przed sąd wojenny.**

Venizelos nie chce wracać do kraju.

Ateny, 20. 12. (Pat.) Venizelos wystosował telegram do Aten, **w którym** ponownie **odmawia powrotu do Grecji.**

Jako powód podaje on, że nie zastosowano się do jego życzenia i **zmuszono króla gwałtem do odjazdu,** wobec czego **nie** jest **on** w możności uczynić zadość wezwaniu.

UMOWA W PRZEMYŚLE WĘGLOWYM.

Rozpoczęte 15 bm. rokowania przemysłowców z delegatami robotniczemi kopalnictwa węglowego na G. Śląsku zostały załatwione bardzo szybko.

Obustronnie zgodzono się na ustalenie dodatku drożyźnianego na drugą połowę m. grudnia **w wysokości sześćdziesięciu kilku procentów.** Ścisłe oficjalne dane w tej mierze jeszcze nie zostały do Warszawy przesłane.

W Zagłębiu Dąbrowskiem rokowania **w tej samej** sprawie **rozpoczęły się.**

Na czas świąteczny podrożała kolej o 100%

Nowa ta podwyżka taryfy kolejowej obowiązuje od 21 do 31 grudnia b. r.

(Telegram własny „Głosu Pomorskiego").

Warszawa, 21 grudnia.

Jak się dowiaduję, ministrowie skarbu, kolei handlu i przemysłu na ostatniej swej naradzie podpisali następujące rozporządzenie:

„Na czas świąteczny, t. j. od 21 do 23 b. m. podnosi się taryfy kolejowe i osobowe o 100 procent".

*

Czy przez to wzmocni się ruch? Trudno przypuścić. Rezultat będzie taki, że tysiącom rodzin w Polsce uniemożliwi się tradycyjne spędzenie razem wieczoru wigilijnego.

Polskość Górnego Śląska w świetle niemieckiem.

Arystokrata niemiecki za przyłączeniem całego Śląska do Polski

Z okazji procesu hr. Schulenberga, jaki się obecnie toczy w Lipsku, wyszedł na jaw list, pisany do „Journal des Débats".

W liście tym **hr. Schulenberg wyraźnie stwierdza, że cały Śląsk jest ziemią etnograficznie i topograficznie słowiańską. W traktacie wersalskim popełniono błąd, przydzielając ziemię słowiańską Niemcom. Cały Śląsk i Pomorze wschodnie należało przyłączyć do Polski** Wciąganie żywiołu słowiańskiego do Prus, wyszło tylko Niemcom na szkodę.

W czasie rozprawy hr. Schulenberg potwierdził swoje zapatrywanie i twierdził, że **jako etnograf, miał prawo zająć takie stanowisko.**

List ten jest senzacją w prasie niemieckiej. Zdaje się, że sąd nie uzna tego za słuszne i hr. Schulenberg poniesie karę jako zdrajca stanu.

Dla nas to oświadczenie Niemca jest charakterystyczne i dowodzi, że nie wszyscy Niemcy wierzą w to, co im wmawiały przed lat 50 wszystkie hakatystyczne podręczniki szkolne.

—** **Znowu obława na przemytników żywnościowych.** Policja śledcza urządziła onegdaj czwartą z rzędu obławę na przemytników i spekulantów żywnościowych. Wynikiem tej obławy było aresztowanie na dworcach kolejowych w Grudziądzu, Laskowicach i Sępolnie kilku przemytników, a mianowicie: Jana Kowalskiego z Grudziądza, Kazimierza Jasińskiego rzeźnika z Górzna pow. brodnicki, Jana Chrzanowskiego mleczarza z Komorska, Fr. Lewandowskiego mleczarza z Grudziądza, Józefa Perzyńskiego z Dużej Mielnicy, Fr. Kuzimskiego rzeźnika z Osia, Szmuła Rozmarina (!) z Warszawy, Salomona Rosenbluma (!) z Wilna i Kasryla Fuchsa (!) z Warszawy.

Aresztowanym skonfiskowano posiadane dla celów spekulacyjnych artykuły spożywcze.

Przed upadkiem moralnym Europy.

Ciekawe poglądy historyka włoskiego.

Grudziądz, 21 grudnia.

Pisma zagraniczne podają, iż wybitny rzymski historyk **Guglielmo Ferrero**, wydał niedawno broszurę, w której dał wyraz swoim czarnym pesymistycznym przepowiedniom w sprawie upadku naszej rywalizacji, upadku Europy, której to katastrofa grozi.

Autor zajął się szczegółowo upadkiem starożytnej cywilizacji rzymskiej i jego przyczynami, do których zalicza **coraz większy brak autorytetu władzy, nieustanne wojny domowe**, wreszcie powstanie chrześcijaństwa, które również rozbiło świat starożytny, i dało podstawę nowemu światu.

Zdaniem pesymistycznego autora, Europa w 20-tym wieku znajduje się w podobnem położeniu, jak Rzym z początkiem 3-go. Przedewszystkiem **obalono w czasie ostatniej wojny monarchistyczną formę rządów** prawie w całej Europie, z wyjątkiem paru krajów, gdzie trony sterczą jeszcze, jak zwały skał wśród szalejących fal. Są to — zdaniem autora — tylko malowani monarchowie.

A czy republikańskie formy rządów cieszą się autorytetem? — pyta się dalej autor. Prof. Ferrero pisze dosłownie: „Demokratyczne republiki dla pewnych narodów są tylko chwilowym sposobem wyjścia z kłopotu form rządzenia, jest poprostu aktem rozpaczy, **gdyż inaczej możliwą byłaby u nich tylko dyktatura**"...

Największem nieszczęściem — zdaniem prof. Ferrero — jest **zanik autorytetu władzy, zanik jej poszanowania.**

„Przy tych niepewnych stosunkach, wśród ogólnej niepewności, wszędzie dzisiaj panującej, przewrotowcy i szaleni fanatycy znajdują posłuch i porywają ludzi do bezmyślnych awantur. Niezliczone ruiny przypominają nam jeszcze dzisiaj straszliwe obrazy spustoszeń wojny światowej.

Ale cóż te obrazy znaczą w porównaniu ze spustoszeniem, jakie wywołała negacja, **zaprzeczenie tego, co było w dotychczasowem życiu państwowem świętem i nietykalnem. Zasada autorytetu władzy jest kamieniem węgielnym w gmachu każdej cywilizacji** Skoro się tę zasadę obali, rozpoczyna się proces rozkładowy."

To są myśli przewodnie prof. Ferrero. Wyzyskane są one zresztą bardzo sprytnie przez opinję państw pokonanych w celach swoistej propagandy.

Myśli te są jednak w każdym razie materjałem do rzeczowej dyskusji.

Śmiech przez łzy

Ile skarb dopłaca do pozwoleń na broń i dochody skarbu?

Zbliża się obecnie czas wydawania pozwoleń na broń palną na rok 1924.

Zakrawającem wprost na humorystykę są opłaty za te pozwolenia, pobierane przez skarb.

Wysokość tych opłat ustalona dwa lata temu jest następująca: Za pozwolenie na rewolwer — 500 (wyraźnie pięćset) marek, na fuzję — 2.400 mkp., zaś karta łowiecka na prawo polowania — 2000 mkp.

A teraz porównajmy to z kosztami owych pozwoleń, ponoszonych przez skarb: druk manipulację dosyć skomplikowaną, pracę urzędników- wszystko to oceńmy na **50 000 mk,** co w żadnym razie nie będzie ceną wygórowaną.

A więc skarb przy pozwoleniu np. na rewolwer nie zyskuje, lecz **traci 100 razy więcej, niż otrzymuje.**

Zdaniem naszem czas najwyższy, aby władze skarbowe zajęły się nieco tą sprawą i odpowiednio podwyższyły opłaty takie bowiem curiosa nie powinny mieć miejsca w państwie, prowadzącem racjonalną politykę gospodarczą.

Migawki polityczne.

Przedwczesna radość.

Uciśnione mniejszości.

„Polska przekształca się z państwa narodowościowego w państwo narodowe!" — wrzeszczą na cały głos pisma niemieckie na wiadomość o gabinecie Grabskiego.

Kilka dni temu, kiedy Thugutt kompletował gabinet — te same pisma grały larum zwycięstwa.

Starano się wmówić w czytelników, że powodem upadku był rzekomy ucisk mniejszości narodowych w Polsce, a zwłaszcza Niemców.

Dzienniki podały wiadomość o powierzeniu misji tworzenia rządu Thuguttowi **z tryumfem**, uważając go za symbol zwycięstwa, postępu i umiarkowania nad szowinizmem.

Tymczasem. . . .

Wszystkie zamki na lodzie runęły.

Tak panowie wasza radość była przedwczesna.

Na raz drugi trzeba być powściągliwszym w objawach radości, gdyż później jest bardzo niemiło doznać rozczarowania.

Z dnia.

Czerwona pieczęć.

Amerykańskie przedsiębiorstwa telegraficzne wprowadzają u siebie, przylepianie na telegramach donoszących o jakichś niepomyślnych wypadkach „czerwone pieczęcie ostrzeżenia."

Że w czasie najbliższym zwyczaj ten przeniesie się na grunt europejski i sprawa staje się tem samem aktualnością, przytoczę tu zatem opinję mego znajomego o tego rodzaju przedsięwzięciu.

Kiedy zakomunikowałem mu o tym doniosłym wynalazku, kiwnął ręką z pogardą i zaciągnąwszy się papierosem z lipowego kwiatu, odezwał się:

— Głupstwo!

Wysączywszy słowo oznaczające głęboką pogardę splunął komuś na plecy, ile, że papieros był paskudnie niesmaczny.

— Bo widzisz, wszystko jest względne...

— Tak przynajmniej twierdzi Einstein...

— Nieprzerywaj! Oto pomyśl: Spodziewam się po mojej ciotce spadku. Ciotka umiera, a telegrafista zaliczywszy wiadomość tę do wypadków smutnych przylepia „czerwoną pieczęć". I moja radość odwlecze się o kilka godzin.

— Wstydź się, to jest dowód zupełnego zaniku rodzinnych uczuć...

— Gadaj zdrów. Albo: kobieta, którą postanowiłeś poślubić, zwleka z decyzją. Naraz, pewnego dnia decyduje się na krok stanowczy, telegrafista wiadomość o tem uważa za radosną i nie przykleja pieczęci...

Po rocznem pożyciu przeklniesz telegrafistę, żonę, czerwoną pieczęć i wszystkie amerykańskie wynalazki.

— Dobrze, ale cóż to ma wspólnego?

— Ma czy niema, wszystko jedno.

— A może coś nie coś pospieszaliście się z żoną i dlatego...

— Ażebyś wiedział, zrobiła mi awanturę dziś aż strach. Więc klnę wszystko, co ma dźwięk zbliżony do słowa „żona."

A wreszcie, cóż to ciebie obchodzi. Do widzenia!

Zg.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Sobota Wiktorji p. Wschód słońca 8.11 zachód 3.45. Wschód księżyca 3.46 zachód 6.45

Dodatek drożyźniany dla inwalidów wojennych.

W powołaniu się na okólnik ministra skarbu, M. S. W. zarządziło wypłacić inwalidom, których akta **płatnicze nie zostały jeszcze przekazane Izbom Skarbowym od 1 grudnia 1923 r.,** dalszy zasiłek jako **dodatek drożyźniany w wysokości 152 proc.** od zaopatrzenia **przypadającego** na dzień 1 listopada z uwzględnieniem **80-procent dodatku przyznanego uchwałą Rady Ministrów** w końcu października.

Łzy Prezydenta Rzeczypospolitej

W kołach sejmowych powiadają, że Prezydent Rzeczypospolitej p. Wojciechowski, podczas rozmowy w Belwederze z posłem Thuguttem **płakał nad rozbiciem parlamentarnej większości narodowej.**

Starania o dodatek gwiazdkowy dla urzędników.

Dodatek wyrównawczy dla urzędników państwowych z mocy nowej ustawy uposażeniowej w ministerstwach cywilnych obliczony ma być z końcem grudnia i wypłacony wraz z pensją styczniową.

Z powodu jednak drożyzny, związki pracowników kolejowych i pocztowych złożyły ministerstwu petycje o wypłacenie im jeszcze przed świętami zaliczki na pobory styczniowe w wysokości **50 procent.**

O szkoły polskie dla wychodźców naszych we Francji.

We Francji jest 30.000 dzieci polskich, które winny pobierać naukę w ojczystym języku.

Paryż, 20 grudnia.

W najbliższej przyszłości rząd polski rozpocznie rokowania z rządem francuskim w sprawie szkolnictwa polskiego w środowiskach robotniczych polskich we Francji. Stanie się to bądź w drodze zmiany już istniejących konwencyj, bądź też przez zawarcie specjalnych układów dodatkowych.

Konwencje polsko-francuskie, zawierane w latach 1919 i 1920 nie poruszają bowiem wcale spraw szkolnictwa polskiego we Francji.

Stały się one dziś rzeczą doniosłą i wielkich rozmiarów.

W zagłębiu węglowem północnem, w departamentach Nord i Pas de Calais, w centralnej Francji, w departamentach Saone et Loire, w Loire, oraz w Lotaryngji jest ogółem przynajmniej 30 tysięcy dzieci polskich.

Utrzymywanie tych szkół polskich byłoby obowiązkiem przemysłowców, względnie rządu francuskiego.

Nauczyciele Polacy byliby powołani z Polski w porozumieniu z odnośnemi władzami polskiemi.

W szkołach tych obowiązywałby język wykładowy polski, pozatem dzieci polskie uczyłyby się języka francuskiego historji i geografji Francji po francusku.

Przeprowadzenie tych postulatów stanowić będzie **znaczną poprawę dotychczasowych stosunków.**

Dzięki staraniom attache emigracyjnego polskiego zorganizowano w roku 1921 równoległe klasy polskie, w niektórych szkołach kopalnianych i fabrycznych.

Uczęszcza do nich jednak nie więcej. niż piata część ogółu dzieci polskich, a nauka ma charakter dość przypadkowy. choćby i ze względu na bardzo niejednolity i często zmieniający się żywioł nauczycielski.

Obowiązek służby wojskowej na G. Śląsku

Mocą uchwały Sejmu ustawodawczego ludność górnośląska zwolniona była od służby wojskowej na okres 8-letni.

Wobec tego jednak, że Sejm górnośląski wypowiedział się za niestosowaniem tej uchwały, pomimo. że terminu 8-letniego jeszcze niema. rząd wniesie do laski marszałkowskiej projekt ustawy o rozciągnięcie ustawy o służbie wojskowej i na województwo śląskie.

—** **Teatr Miejski.** Dziś w piątek i sobotę teatr nie czynny.

W niedzielę dnia 23 bm. wieczorem o godz. 8-ej przedstawienie zniżkowe „Krowoderskich zuchów". Zniżki ważne,

W poniedziałek dnia 24 bm. teatr nieczynny,

REPERTUAR.

Piątek i sobota, dnia 21 i 22. 12. teatr nieczynny.

Niedziela 23. 12. wieczorem o godz. 8-mej **przedstawienie zniżkowe „Krowoderskie zuchy"** arcywesoły wodewil w 4 aktach St. Turskiego.

W przygotowaniu „Konstytucja", sztuka w 4 aktach B. Gorczyńskiego. Sprzedaż biletów czynna w domu towarowym u p. Korzeniewskiego. W niedzielę w południe od godz. 11½ do 1-szej w kancelarji teatru.

—** **Paskarska dżuma.** Z kół obywatelskich otrzymujemy następujące pismo: Święta się zbliżaja a z nią gość nie nowycoprawda ale wstrętny — paskarstwo. Oto fakt niech przemawia za siebie:

W piekarni p. Gruszczyńskiego przy ul. Sienkiewicza płacono za drożdże do ciasta 2 miljony za funt podczas gdy w innych piekarniach funt drożdży kosztował 1 200 000 do 1 400 000. Nie wiem dlaczego inni piekarze mogli sprzedawać drożdże po cenach 600 i 800 tys. taniej na funcie a p. Gr. tego nie uznaje! Wiem atoli że tego rodzaju paskarstwa nie powinno się tolerować. W tym wypadku powinny wkroczyć zarówno organa bezpieczeństwa publicznego jak i Urząd do walki z Lichwą. Reszta należy do władz sądowych. T. N.

—** **Wystawa obrazów** art. mal. p. Merezowicza odbywa się w Muzeum miejskiem, budząc zainteresowanie w tutejszych kołach intelektualnych. Sprawozdanie podamy w następnym numerze. — Dochód z Wystawy przeznacza art. malarz p. Merezowicz na odbudowę teatru.

—** **Godziny urzędowe w PKKP. w wigilię.** W poniedziałek dnia 24 bm. jako w wigilję Bożego Narodzenia będzie kasa oddziału PKKPw Grudziądzu czynną tylko do 10 i pół rano.

—** **Pobieranie podatków.** Z Izby Skarbowej nam komunikują: Od czwartku dnia 27 bm. do 31 bm. pobierać się będzie podatki przemysłowe (patenta) dla powiatu wieś w Ratuszu nr. 2. pokój 40 w godzinach urzędowych od 8½ do 1 po południu, k j

—** **Ruch świąteczny pociągów do Zakopanego.** Dla osób, które chcą przepędzić święta Bożego Narodzenia w Zakopanem, dyrekcja warszawska uruchamia jednorazowo w sobotę, dnia 22 bm., specjalny bezpośredni pociąg do Zakopanego z wagonami I, II i III klasy. Pociąg ten odejdzie z dworca głównego w Warszawie o godz. 20 min. 30.

Z Pomorza.

—** **CHEŁMNO. (Wypadek zaczadzenia).** W wiosce Pniewity wydarzył się tragiczny wypadek zaczadzenia. powodowany jedynie lekkomyślnością. Otóż małżeństwo Fenscy wniosło na noc do sypialni piecyk z żarzącemi się węglami. Nazajutrz dzieci znalazły rodziców bez życia. Ulatniający się gaz węglowy spowodował ich śmierć.

—** **TORUN. (Skutki szalonej wichury).** **Wskutek szalonego** wichru doszczętnie rozerwany został most pontonowy Publiczność spiesząca z dworca głównego do parostatku zmuszoną była przejść przez kempę Bazarową do mostu kolejowego. Podczas wypadku nikt uszkodzenia nie doznał.

(Występ kasiarzy). W biurze firmy węglowej Kryszczyński i Zwierzykowski dokonano onegdaj śmiałej kradzieży. Gdy rano przybył właściciel do biura mieszczącego się na I piętrze przy ulicy Mostowej zastał szafę ogniotrwała rozbitą i zawartość zrabowaną. Straty w ten sposób firmie wyrządzone są dość znaczne a byłyby większe gdyby większej gotówki nie umieszczono dzień poprzednio w banku.

(Ruch statków na Wiśle). Pomimo to. że mrozów narazie spodziewać się nie należy, i kra statkom nie grozi oraz bardzo dogodnego wodostanu, pozwalającego na doszczętne wykorzystanie tonnażu żegluga powoli zanika. Tratw nie notowano już od kilku dni. W sobotę tylko przybył z Włocławka dotąd holownik „Czartoryski" z dwiema berlinkami załadowanemi grochem i rozmaitemi towarami, przeznaczonymi do Gdańska. W górę rzeki odpłynął holownik „Odra" z trzema berlinkami.

—** **CZERSK. (Pożar w okolicy).** Pożar wybuchł w tych dniach u gospodarza p. Rzyski na wybudowaniu. Spaliła się stodoła wraz z całem tegorocznem żniwem. Pożar powstał podobno od iskier przejeżdżającego pociągu. zwłaszcza- że owej nocy panował silny wicher,

—** **CHOJNICE. (Bezczelna taktyka hakatystów gdańskich).** Znana od szeregu lat arcyhakatystyczna gazeta „Danzger N. Nachrichten". która chwilowo tylko nieco spuściła z tonu, wysyła do swej filji w Chojnicach pewną i to wcale znaczną ilość egzemplarzy pod następującym adresem: „Filiale Konitz. Westpr.".

Jest to chyba umyślna ignorancja naszego państwa ze strony tego hakatystycznego pisma Dziwnem się tylko zdaje. że poczta chojnicka przyjmuje takie przesyłki, godzące w powagę naszego kraju i narodu,

—** **PUCK. (Groźba powodzi na wybrzeżach).** Od dnia 16 bm. szaleje bardzo silna burza na morzu. Nadzwyczaj silny wiatr północno-zachodni prze z ogromną siłą olbrzymie masy wody ku wybrzeżom, a rozbijająca się fala dochodzi do wysokości 1 m. Stan wody znacznie się podniósł. w niektórych miejscach woda dochodzi do wydm. Impet burzy z godziny na godzinę coraz bardziej się wzmaga tak, iż zachodzi obawa ponownego wylewu.

Poziom wody w porcie z powodu gwałtownej burzy znacznie się podniósł, przy silniejszych uderzeniach fal, od czasu do czasu przedostają się bałwany na bulwar portowy, zalewając go.

(Daremne poszukiwania zwłok). Zwłok kapitana mar. handlowej dowódcy statku „Kaszuba". Wiśniewskiego. który, jak swego czasu donosiliśmy, na początku listopada znajdując się w stanie nietrzeźwym, spadł ze statku znajdującego się w porcie i utonął po bezowocnych dłuższych poszukiwaniach przez nurków. zaprzestano nadal w porcie poszukiwać.

Z całej Polski.

—** **INOWROCŁAW. (Echa afery dolarowej).** Jak donosi „Dziennik Kujawski", władze policyjne inowrocławskie aresztowały kilkunastu kupców, którzy podejrzani o uprawianie handlu walutami obcemi na bruku tutejszym. Afera ma znacznie poważniejszy podkład, niż się spodziewano. Sprawa ta zatacza coraz szersze kręgi i przybiera cechy skandalu. Skompromitowało się bardzo poważnie kilka jednostek z tutejszych sfer handlowych.

(Zuchwały napad na pociąg towarowy). Na bocznicy kolejowej Kłopoty dobrała się w nocy banda opryszków do pociągu towarowego i wyrzuciła z wagonu około 10 ctr. mąki pszennej, którą starano się spiesznie dostać w bezpieczne miejsce. Zamiary te unicestwiła policja. Porzucony przez złodzieji łup zwrócono kolei, która uniknęła dzięki temu znacznej straty.

—** **GNIEZNO. (Przywilej dla kanoników).** Staraniem ks. kardynała Dalbora, udzielił Ojciec św. członkom kapituł gnieźnieńskiej i poznańskiej, to jest kanonikom, przywilej noszenia, tak w chórze jak i poza nim, takiego ubioru, jakiego używają prałaci domowi papiescy.

—** **SOSNOWIEC. (Kosztowne hulanki „obrońców ludu"** Od pewnego czasu daje się zauważyć najazd wszelkiego rodzaju działaczy i agitatorów socjalistyczno - komunistycznych którzy przybyli do zagłębia w celu wichrzenia i agitowania. Charakterystyczną jest rzecza iż panowie ci, zwalczajacy tak zaciekle burżuazję i cały ustrój państwowy, ubrani są z wyszukaną elegancją i bawią się w pierwszorzędnch restauracjach. płacąc bajońskie sumy Widocznie dlatego. że składki opłacane przez robotników na rzecz związków które mają służyć do opłacania w razie bezrobocia, tymczasem służą trybunom do wielkopańskiej zabawy.

—** **ŁÓDŹ. (Epidemja głodowa).** Z Łodzi donoszą, że zanotowano tam onegdaj znowu siedem wypadków zasłabnięć z głodu.

Z całego świata.

—** **Ucieczka bankiera - defraudanta.** Bankier wiedeński Sandor Hajdu uciekł w poniedziałek. sprzeniewierzywszy depozyty swoich klientów w wysokości dwóch miljardów koron austrjackich.

—** **Konsekracja pierwszego biskupa Japończyka.** W Tokio odbyła się pierwsza konsekracja poddanego japońskiego, jako miejscowego biskupa. Jest nim dr. Motoda. ur. w Korumo w r. 1862 Studja filozoficzne odbył on w uniwersytecie w Pensylwanji

—** **Konfiskata pamiętników Michała hr. Karolyi.** Policja w Budapeszcie skonfiskowała pamiętniki znanego politycznego szaleńca Michała hr. Karolyi, które niedawno wyszły drukiem w Monachjum.

—** **Berło Faraona.** W Luksorze znaleziono w grobie Tutankhamena szpadę drewnianą, bogato ozdobioną złotem i drogimi kamieniami, oraz coś w rodzaju berła, całkiem pokrytego złotem.

—** **Zgon z radości.** W czasie matchu fotbalowego w Brukseli, umarł nagle młodzieniec nazwiskiem David, z radości, że klub. do którego należał. odniósł zwycięstwo.

—** **Amerykanin perskim ministrem skarbu.** Hussem Ali chan poseł perski w Waszyngtonie, zapowiedział. że p. Philpot. bankier nowojorski, zostanie obecnie kierownikiem finansów perskich. Ta kandydatura stanie się definitywną dopiero po podpisaniu przez banki Stanów Zjednoczonych pożyczki w wysokości 640 miljonów franków. Tenże Hussen Ali oświadczył, że wpływ finansowy Wielkiej Brytanji na Persję, został zupełnie złamany.

—** **Kobieta — bandytką.** 10 grudnia weszła do banku w Toledo 30-letnia bandytka i sterroryzowawszy rewolwerem interesentów, stojących przy okienku kasy, zabrała im 1,300 dolarów, poczem uciekła.

✕ **Usunięcie ostatniego pomnika cesarza Józefa w Czechach.** Przed kilku dniami na rozkaz starostwa usunięto w miasteczku Weigert w północnych Czechach ostatni pomnik habsburski w tej republice. mianowicie pomnik cesarza Józefa. Niemcy w czasie usuwania pomnika zjawili się demonstracyjnie w miejsce, a chóry ich śpiewały żałobne pieśni. W procesji odprowadzono pomnik na nowe miejsce przeznaczenia. do pewnego prywatnego ogrodu.

✕ **Lotnictwo na usługach przemytników.** Według wiadomości z Nowego Jorku flota. złożona z 23 okrętów z ładunkiem napojów alkoholowych stoi w pobliżu brzegów amerykańskich poza strefą wód podlegających kontroli i czeka na okazję przeszmuglowania swego ładunku Przemytnicy mają do dyspozycji płatowiec. który informuje ich ustawicznie o ruchach statków straży amerykańskiej.

✕ **Dżuma i tyfus w Konstantynopolu.** Z Konstantynopola donoszą, że skonstatowano tam 6 wypadków dżumy i 9 wypadków tyfusu. Władze tureckie podjęły natychmiast środki zaradcze, aby zlokalizować epidemję.

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

Poznań, dnia 20 grudnia 1923 r.

Akcje bankowe: (Kurs za 100 mk. nom.)

Bank Kwilecki, Potocki i Ska I—VIII em.	300–325000
Bank Przemysłowców I—II em.	350—450 00
Bank Zw. Spółek Zarobk. I—XI em	650—700000
Polski Bank Handlowy, Poznań I—IX em.	230—400000
Pozn. Bank Ziemian I—V em.	100000

Akcje przemysłowe: (Kurs za 100 mk nom.)

Arkona I—IV em	180—300000
Bydgoska Fabryka Mydeł I—II em.	—
Barcikowski R. I—VI em.	55—60000
Brzeski — Auto I—III em.	—
Cegielski H. I—IX em.	140—190000
Centrala Rolników I—VII em.	30000
Centrala Skór I—V em	300—350000
Fabr. Mebli i Obróbka Drzewa Swarzędz I—II em.	—
Hartwig C. I—VI em.	65—75000
Hurtownia Drogeryjna I—III em.	—
Herzfeld i Victorius I—II em.	57 —700000
Hurtownia Spółek Spożywców I—II em.	47—48000
Iskra I—III em	220—[illegible]60000
Luban, fabr. przetworów ziemn I—IV em.	1400 000
Dr. Roman May I—IV em. ex. kup.	4500000—6000000
Młynotwórnia I—V em.	150—170 00
Pendowski I em.	60000
Papiernia Bydgoszcz I—IV em.	8 000
Płótno I—II em.	140—175000
Pneumatyk I—IV em. B.	25—32000
Pozn. Spółka Drzewna I—VII em.	175—200000
„Unia" (dawniej Ventski) I—III em.	900—1800000
Wisła, Bydgoszcz I—II em.	1700000—2200000
Wytwórnia Chemiczna I—IV em.	35000
Zjedn. Browary Grodziskie I—IV em.	170—250000

Tendencja: zwyżkowa.

Giełda warszawska

z dnia 20 grudnia 1923.

Akcje (w tysiącach marek polskich)

Bank Dyskontowy	5000
Bank dla Handlu i Przemysłu . (100)—	1450—1400—1475
„ „ „ „ (drobne)	—
Bank Przem. Lwowski	650—950
Bank Zjedn Ziem. Pol.	1000—1100
Wileński Pryw.	—
Bank Handlowy	4675—4725—4700
Bank Kredyt. w Warszawie	—
Bank Zachodni	2250—2600
Pozn. Bank Zw. Sp. Zarobk.	4500—5000
Kijewski	4500—5000
Wildt	525—700
Częstocice (50 25) —	(dr.) —
Michałów	1750—2150—2000
Tow. Fabr. Cukru (50) —	8350—7700—7900
„ „ (drobne)	—
Kop. Węgla (100 szt.)	9000—89[illegible]0
„ „ (50)	9250—9400—9150
„ „ (25)	9500—10000—93[illegible]0
„ „ (10)	10000—10200—9500
„ „ (drobne)	10300—10000
Firley	360—410—385
Łazy	280—30[illegible]—290
Drzewny Prz. i Hand.	800—875
Cegielski	1025—1375—1350
Lilpop Rau (100 i 50) — (dr.) —	1250—1025—1100
Modrzejów	19000—20750—18000
Ostrow. Zakł. (V em.)—	23000—28000—25000
Starachowice	5600—5900— 800
Ursus	1000—1500—1450
Rudzki i S-ka(100) 3100—2650— 2700	(dr.) 3500—3200
Rohn, Zieliński 900	IV em. —
Pocisk	800—900—825
Parowóz	900—775—825
Zieleniewski	27000—30000 —29250
Żyrardów	500—520—480000
Borkowski	1450—1[illegible]00
Jabłkowscy	380—410—400
Polska Nafta	950—900—930
Nobel 1500—1700	VI. em 1550—1625
Lenartowicz, Rylski i Ska	175—245—230
Siła i Światło	1750—1400—1575
Fryd. Puls	515—580—550
Czersk . — III em. —	975—1200—1000
Fitzner i Gamper	8000—8600
Gosławice	1750—2000—1900
Norblin po 100 szt.	1500—1750—1600
„ po 50 szt.	1600—1850—1625
„ (drobne)	2200—2100—2175
Spirytus (50 i 25) — (dr.) —	5200—6100—5700
Spiess i Syn	2000—1800—1950
Zach. T. dla Handlu i Przemysłu	330
Pol. Tow. Elektr.	360—400—375
Chodor w (—)	7500—9000—8600
Bednawski	—
Kabe (Warsz.)	1400—1375
Pol. Przemysł Naftowy	1400—1425
Kluczewska Fabryka Papieru	1700—1525—1675
W. Synd. Roln.	1900—2300—2150
Tepege	—
Pustelnik	900
Sole Potasowe	7000—7200
Ćmielów	1650
Konopie	825—800
Przemysł Korkowy	210—225
Unja	8500—8600

Tendencja: mocna.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Redaktor odpowiedzialny Ludwik Łydko.

Obwieszczenia urzędowe władz miejskich.
Według prawa prasowego odpowiada za dział niniejszy nadsekretarz miejski Damazy Baszkowski w Grudziądzu.

OBWIESZCZENIE.

Wobec zbliżającego się karnawału zawiadamia się osoby interesowane, że od uiszczenia zabawowego podatku zwalnia się tylko instytucje Czerwonego Krzyża i inwalidów wojennych. [7508

Grudziądz, dnia 20 grudnia 1923 r.

MAGISTRAT
Wydział II. Podatkowy.
(—) Lipowski.

Obwieszczenie

w sprawie uiszczenia obrotowego podatku w 1924 r. za przedmioty zbytku

Przypominamy osobom handlującym przedmiotami zbytku obowiązkowe dostarczenie Urzędowi naszemu miesięcznych sprawozdań dokonanych obrotów w pierwszych 5 dniach rozpoczętego miesiąca za miesiąc upłyniony, lub do ustnego ujawniania takowych, przy jednoczesnem przedłożeniu ksiąg handlowych w naszym Urzędzie.

Niedostarczenie w terminie deklaracji będzie karane według przepisów z dnia 8/XI. rb. Dz. Ust. Nr. 112, podanie fałszywych cyfr obrotu, ukrywanie prawdziwych i wszelkie sposoby zmierzające do fikcyjnego przedstawienia obrotów podlega karom wyłuszczonym w Ustawy o podatku przemysłowym z dnia 14/V. 23 Dz. Ust. Nr. 58 art 104, 105 i 106, a ustalenie obrotów kontrybuenta dopełnią rzeczoznawcy.

W kwestji jakie przedmioty podlegają podatkowi zbytkowemu, udzielamy informacji w naszym Urzędzie Ratusz II. pokój 21b w godzinach biurowych.

Grudziądz, dnia 19 grudnia 1923 r. [7512

MAGISTRAT
Urząd podatku obrotowego.
(—) Lipowski.

Walne doroczne zebranie

Polskiego Czerw. Krzyża
odbędzie się **w Grudziądzu na sali obrad Rady Miejskiej**
dnia 15-go stycznia 1924 r.
z następującym porządkiem obrad:
1. Zagajenie, 2. Wybór prezydjum, 3. Sprawozdanie zarządu, a) sekretarki, b) skarbniczki c) kom. rewizyjnej, 4. Wybór nowego zarządu, 5. Podanie do wiadomości uchwał walnego zgromadzenia w Warszawie, 6. Wolne wnioski, 7. Zakończenie.
Bez względu na ilość członków, uchwały będą prawomocne. 7507
Zarząd.

Poszukuje się
w śródmieściu Grudziądza
kupna lub dzierżawy
posiadłości z biurem
i większem miejscem nadającem się na składnicę materjałów budowlanych.
Zgłoszenia do Głosu Pomorsk. pod nr. 7510.

Dyrekcja Teatru Miejskiego
wydzierżawia salę
po godz. 10-tej **w Karnawale na zabawy i bale.** O warunki dowiedzieć się można **w Kancelarji teatru (TIVOLI).** 16658

Poszukuję
lokalu handlowego
z oknem wystawowem składającego się z 2-3 ubikacji w śródmieściu
Spieszne zgłoszenia do Ekspedycji Głosu Pomorskiego pod **nr. 8703**

BANK LUDOWY
Sp. z odpowiedzialn. nieogran.
Założony w roku 1860.
GRUDZIĄDZ, ul. Józ. Wybickiego 21.
Załatwia zlecenia bankowe,
Przyjmuje wkładki oszczędn. 51A
i oprocentowuje wedł. umowy
Zakupuje waluty zagraniczne, złote, srebrne i papierowe.
Udziela pożyczki
na zastaw przedm. złotych i srebrnych

Na raty i za gotówkę

dla wygody Szanownej Klienteli odbywa się sprzedaż na dogodnych warunkach tylko za marki polskie.

Posiadamy na składzie:
ubrania męskie różnych fasonów,
płaszcze damskie, męskie,
ubranka dziecięce, spodnie
w wielkim wyborze
ubrania robocze, cajgi itp.
Grudziądz, Szewska 10.

J.&S. Stempniewicz Poznań
FABRYKA PERFUM I MYDEŁ TOALETOWYCH.
Oddziały: Warszawa, ul. Ks. Skorupki 8.
Kraków, Rynek Główny 46.
Radom, Piaski 12.

Browar Kuntersztyn Tow. Akc.
poleca swe jasne i ciemne [7407
piwa eksportowe w butelkach
specjalnie w naszym browarze odciągane.

Poszukujemy od zaraz lub 1 stycznia
kantorzystki
władającej językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie
Hurt. handel skór surow.
Edwin Balcerowicz
Grudziądz, ul. Mickiew cza nr. 25.

LUCJAN STETKIEWICZ
FABRYKA POŃCZOCH
GRUDZIĄDZ, Groblowa (Plac kąpielowy)
podaje do wiadomości, że ma na składzie
pończochy florowe, jedwabne, wełniane w różnych gatunkach.
Sprzedaż w fabryce na miejscu Groblowa Pl. Kąpielowy w Grudziądzu.
Skład detaliczny nikomu w Grudziądzu powierzony nie jest.

Kupuję wszelkie ilości:
żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, peluszki, wyki, grochu.
Zakup i odbiór odbywa się na magazynach moich przy natychmiastowe zapłacie po cenach dziennych.
Paweł Witkowski, Grudziądz
Plac 23-go Stycznia 4/5. Telefon 28 i 352

Bank Powiatowy
Tel. 981. *Grudziądz* *Tel. 981.*
ul. Młyńska 21 (Starostwo)
przyjmuje depozyta pod korzystnymi warunkami i załatwia wszelkie transakcje bankowe.
Za zobowiązania Banku odpowiada całkowicie powiat Grudziądz wieś.

Sprzedaże

Bieliźniarka
na sprzedaż 8701
Słowackiego 4, III na l.

Jedwabny kaftanik 8698
tanio do sprzedania
Luedecke, Sądowa 1/2

Biurko
orzechowe i umywalka dziecięca do sprzedania. Zgłoszenia do Głosu Pomorsk. pod nr. 8700.

LAMPA
naftowa z podwójnym palnikiem do sprzedania ul. Kościuszki nr. 2, II.

Majątek
ca. 1300 mórg
w powiecie Grudziądzkiem, 2 klm. od kolei, z inwentarzem żywym i martwym od zaraz za gotówkę **na sprzedaż.** — Zgłoszenia do Ekspedycji Głosu Pomorsk. pod **nr. 7442.**

MAJĘTNOŚĆ GRODKI
Sprzedaje 7477
przy Drodze Łąkowej nr. 11
świeżo cięte
choinki
po cenach przystępnych.

Szmaty
czyste do czyszczenia maszyn kupuje w mniejszych i większych ilościach
Drukarnia Pomorska.

Stół
i wyściełane krzesła na sprzedaż Podgórna 4, **Stolarnia.** 8707

Sypialka 8705
biało lakierowana z materac., kuchnia, lustro i szafa do sprzedania ul. Lipowa 34, wejście od Siebieskiego 1, p. m. 8.

Mieszkania

5 pokojowe
MIESZKANIE
jest od zaraz do wynajęcia. Warunki podług umowy. Zgł. do Głosu Pom. pod 8706.

Różne

Obelgę
rzuconą na majstra piekarskiego pana Gronika niniejszem odwołuję.
Frieda Rexin.

Żarówki i bezpieczniki (korki) elektr. przyjmuje do naprawy Stojanowski, TORUŃ Piekary 26, Telefon nr. 349

30.000.000 mk. nagrody!
W nocy z 10 na 11 bm. skradziono z zamkniętej stajni **klacz** karo gniadą, 10 let a, wysoko-źrebną, 5 stóp i 1 cal wysoką, z obciętym półdługim ogonem i grzywą. Zgł. upr.
Franciszek Witkowski
Przęsławice wieś,
p. Lisnowo. 8678

Karty
od- i zameldowania dla Hoteli
poleca
Drukarnia Pomorska,
Grudziądz Groblowa 27/29

WAPNO
rozgrzewa ziemię, wpływa na roślinność, poprawia oraz podnosi jakość i ilość ziarn, wydaje mocną i długą słomę
WAPNO
wzbogaca ojców i synów
WAPNO
dostarczamy natychmiast w każdej ilości. (5420
Bracia Schlieper
Hurtownia materj. budowl
Tel. 806 Bydgoszcz Tel. 36?